

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-4972/2023

Zagreb, 21. prosinca 2023.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Trećem vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sudac Rajko Mlinarić, predsjednik Vijeća, te suci Ingrid Antičević Marinović, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko i Davorin Mlakar, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo maloljetni B.M. iz T., zastupan po majci i zakonskoj zastupnici A. B., koju zastupa I. Đ., odvjetnica u T., na sjednici održanoj 21. prosinca 2023. jednoglasno je donio

O D L U K U

Utvrđuje se da je maloljetnom podnositelju B.M. povrijeđeno pravo na osobnu slobodu zajamčeno člankom 22. u vezi s člankom 16. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) u razdoblju od 27. listopada 2023. do 27. studenoga 2023.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Maloljetni B.M. (u daljnjem tekstu: podnositelj) podnio je ustavnu tužbu u povodu rješenja Županijskog suda u T. broj: Kvm-1/2023-3 od 3. studenoga 2023. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje) i rješenja suca istrage Županijskog suda u T. broj: Kim-4/2023-3 od 28. listopada 2023. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko rješenje) kojima je protiv njega određen istražni zatvor.

2. U ustavnoj tužbi podnositelj tvrdi da su osporenim rješenjima povrijeđena prava zajamčena člancima 16., 22. i 24. stavkom 3. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te člancima 1., 3. i 37. Konvencije o pravima djeteta (New York, 20. studenoga 1989. - Zakon o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta - Odluka o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji, "Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 12/93.).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. Prvostupanjskim rješenjem protiv podnositelja je određen istražni zatvor na temelju članka 123. stavka 1. točke 3. (opasnost od ponavljanja djela) Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. - pročišćeni tekst, 91/12. - odluka USRH broj: U-I-448/2009 i dr., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22.; u daljnjem tekstu: ZKP/08) i članka 66.

stavka 1. Zakona o sudovima za mladež ("Narodne novine" broj 84/11., 143/12., 148/13., 56/15. i 126/19.; u daljnjem tekstu: ZSM).

4. Podnositelj je osnovano sumnjiv da je počinio kazneno djelo teške tjelesne ozljede u pokušaju i kazneno djelo prijetnje.

5. Dana 28. listopada 2023. održano je ročište za odlučivanje o istražnom zatvoru na kojem su bili prisutni podnositelj i braniteljica. Braniteljica je isticala da je državno odvjetništvo trebalo predložiti neku drugu mjeru, a ne istražni zatvor, te da bi se mjerom opreza ili istražnim zatvorom u domu mogla postići ista svrha. Tvrdi da postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora u domu, jer je podnositeljeva majka zbog njegovog duševnog stanja na bolovanju a njegov otac radi samo dva dana u tjednu. Nakon održanog ročišta, protiv podnositelja je prvostupanjskim rješenjem određen istražni zatvor. Bitan dio obrazloženja tog rješenja glasi:

"4.1. Mlt. okrivljeni ... pozvan da se očituje o prijedlogu državnog odvjetnika iskazao je da se protivi prijedlog da mu se odredi istražni zatvor te da je zadnja dva tjedna bio na liječenju u bolnici, te je tamo uzimao određene terapije i sada se puno bolje osjeća, ne osjeća nikakvu negativnu energiju i iskazuje da nema potrebu ništa činiti od onoga što stoji na papiru, odnosno da ne bi poduzimao nikakve akcije radi ostvarenja prijetnji. Također se ispričava svima koje sam svojim djelima ošteti, učenicima iz svog razreda i svom profesoru.

4.2. O prijedlogu za određivanje istražnog zatvora branitelj okrivljenika, odvjetnica ... iskazuje slijedeće: obrana se protivi prijedlogu državnog odvjetnika da se mlt. okrivljeniku odredi istražni zatvor. Obrana smatra da nisu ispunjene zakonske pretpostavke iz točke 3. članka 123. stavak 1. ZKP/08 da bi se odredio istražni zatvor. Mlt. do sada nikada nije osuđivan za kaznena djela, niti je ikada imao bilo kakve slične ispade agresije, te je ovaj događaj koji je predmet ovog postupka jedan izolirani događaj, koji je po mišljenju obrane uzrokovan duševnim rastrojstvom ili nekom duševnom bolešću mlt. odnosno da je mlt. tom prilikom bio u neubrojivom stanju ili u stanju bitno smanjenje ubrojivosti. Događaj se zbio 13. listopada 2023. nakon čega je mlt. bio na liječenju u bolnici i njegovo sadašnje stanje je potpuno drugačije nego što je bilo tada kad se događaj zbio a što se može vidjeti i iz njegovog današnjeg nastupa pred ovim sudom. Imajući u vidu sve navedeno, te Konvenciju o pravima djeteta, smatram da je državno odvjetništvo trebalo predložiti neku drugu mjeru, a ne istražni zatvor. Smatram da bi se nekom mjerom opreza ili istražnim zatvorom u domu mogla postići ista svrha. Navodim da je u međuvremenu rješenjem Industrijsko obrtničke škole ... od 27. listopada 2023. mlt. isključen iz škole, tako da više neće niti ići u školu, pa je i to jedan od razloga zbog kojih ne postoji opasnost da će ponoviti djelo. U svakom slučaju predlažem da se prije donošenja odluke ispita mlt. majka te provede psihijatrijsko vještačenje nad mlt. Dodajem još da mlt. ima propisanu terapiju te da pije dva antipsihotika a to su lijekovi koji se piju u slučaju psihotičnih stanja. Ne znam da li u istražnom zatvoru uopće postoji mogućnost da mlt. dobiva odgovarajuću zdravstvenu skrb. Mlt. treba liječenje, a ne istražni zatvor. Napominjem da postoje uvjeti da se mlt. odredi istražni zatvor u kući, jer je upravo zbog njegovog stanja na bolovanju, a njegov otac radi samo dva dana u tjednu.

5. Odlučujući o prijedlogu ODO u ..., sudac istrage je našao da je prijedlog za određivanje istražnog zatvora mlt. okrivljeniku osnovan.

6. Osnovana sumnja da je ml. okrivljenik ... počinio kaznena djela teške tjelesne ozljede i prijetnje proizlazi iz posebnog izvješća PU ... PP ... s ispostavom ... broj KU-685/23 od 16. listopada 2023. te iz kaznenih prijava koje su podnesene protiv mlt. ..., zatim iz službenih zabilješki o obavljenim razgovorima s mlt. oštećenicima, izvješća policijskoj službenika ..., potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj

209900, te medicinske dokumentacije. Osim toga, mlt. okrivljenik je prilikom ispitivanja kod državnog odvjetništva u cijelosti priznao počinjenje kaznenog djela. Stoga sud utvrđuje da postoji osnovana sumnja da je mlt. okrivljenik ...

dana 13. listopada 2023. oko 10,40 sati u ... tijekom školskog odmora u hodniku Industrijsko-obrtničke škole čiji je učenik, prišao djeci ... rođ. 2006., ... rođ. 2006., ... rođ. 2006. i Kristijanu Kešercu rođ. 2007. s kojima pohađa isti razred i bez ikakva povoda i razloga u cilju da teško tjelesno povrijedi dijete ... poprskao ga po licu nadražujućim sredstvom tzv. paper sprejem i šakom na kojoj se nalazio tzv. bokser zamahnuo prema njemu, ali je u tjelesnom napadu spriječen od strane djeteta ..., a potom iz džepa izvadio nož tzv. skakavac i usmjerio ga prema djetetu ošt. ... te mašući nožem rekao: 'Sve ću vas zaklati, sve ću vas pobiti, bacit ću u razred molotovljev koktel, sve ću vas pobiti i zapaliti' i nastavljaajući mahati nožem govorio: 'Sve ću vas zaklati, sve ću vas ubiti' ,dok je daljnji tjelesni napad spriječio njihov razrednik ... kojem je potom uputio riječi :'Oni nisu zaslužili da žive, vratiti ću se ja u školu, zapalit ću školu, sve ću vas pobiti', da bi potom u uredu ravnatelja nekoliko puta ponovio da će zapaliti školu i sve ih pobiti, a koje riječi je ponovio i pred policijskim službenikom, što je sve kod oštećenog ... i oštećenika djece ... izazvalo osjećaj nelagode i straha za vlastiti život i život ostalih učenika i zaposlenika škole,

dakle, s namjerom da teško tjelesno ozlijedi drugoga poduzeo radnju koja prostorno i vremenski neposredno prethodi ostvarenju bića kaznenog djela teške tjelesne ozljede i drugome ozbiljno prijetio da će ga usmrtili i nanijeti mu zlo podmetanjem požara ili drugim opasnim sredstvom, a kazneno djelo počinjeno je prema većem broju ljudi,

pa da je time počinio dva kaznena djela i to jedno kazneno djelo protiv života i tijela - pokušajem teške tjelesne ozljede - opisano po članku 118. st. 1 Kaznenog zakona u svezi čl. 34. st. 1. Kaznenog zakona i jedno kazneno djelo protiv osobne slobode - prijetnjom, opisano u članku 139. stavku 2. i 3. Kaznenog zakona (Narodne novine broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22 i 114/23 - dalje u tekstu KZ/11).

7. Prema tome, postoji osnovana sumnja da je mlt. okrivljenik počinio kazneno djelo a što je osnovni preduvjet za određivanje istražnog zatvora iz članka 123. stavka 1. ZKP/08.

8. Sudac istrage nalazi da na strani mlt. okrivljenika postoje osobite okolnosti koje upućuju na opasnost da će, ako ostane na slobodi, ponoviti kazneno djelo.

9. Osobite okolnosti sudac istrage nalazi u činjenici da je maloljetnik kritičnog dana bez ikakva povoda i razloga pokušao teško tjelesno povrijediti dijete ... zamahujući prema njemu šakom na koju je prethodno stavio tzv. bokser. Kako u tome nije uspio izvaditi iz džepa nož i mašući njime više puta zaprijetio učenicima koji su se nalazili u hodniku da će ih ubiti, zaklati, baciti u razred molotovljev koktel, poubijati i zapaliti školu. S navedenim prijetnjama nije prestajao niti kad je razrednik mu oduzeo paper sprej, bokser i nož, nastavio je ponavljati prijetnje i u uredu ravnatelja te u zgradi policije policijskom službeniku. Na liječničkom pregledu na koji je mlt. okrivljenik odveden nakon takvog ponašanja po nalazu je vidljivo da se mlt. okrivljenik i tamo agresivno ponašao i prijetio bez kritičnosti i objašnjenja i da je i dalje iznosio agresivne tvrdnje. Nakon toga je mlt. okrivljenik upućen na pregled, procjenu i liječenje na Kliniku za dječju i adolescentnu psihijatriju u KBC .... Iz nalaza navedene ustanove vidljivo je da kritičnog dana izjavljivao homicidne i agresivne prijetnje, da mu nije žao zbog tih događaja, da ne voli ljude, a kako njihova ustanova ne zadovoljava prostorne niti kadrovske uvjete za hospitalno liječenje maloljetnik je uz asistenciju policije odvezen u Psihijatrijsku bolnicu za djecu i mladež u....

Iz otpusnog pisma od 27. listopada 2023. vidljivo je da rezultati psihološkog testiranja maloljetnika, između ostalog, ukazuju na teškoće na planu identiteta, afektivnu hladnoću, neadekvatne strategije suočavanja s problemima te poteškoće u interpersonalnim odnosima, suspektne promjene u strukturi ličnosti, a pri otpustu je preporučeno nastavak psihijatrijskog praćenja. Zabrinjava nalaz socijalnog radnika u

kojem je, između ostalog, navedeno: '... dok govori nema žaljenja, navodi da je rekao da bi donio molotovljev koktel i bacio u razred, ne otklanja da isto ne bi napravio, navodi da mu nije žao i da nije bilo usmjereno na nekoga...da nije povezan s obitelji te da se bilo kojem članu nešto dogodi da mu ne bi bilo žao...' U konačnici, ordinirana mu je terapija, a podizanje, pohrana i davanje lijekova da mora biti strogo od strane odrasle odgovorne osobe, da je obavezno potreban tretman socijalnog pedagoga.

Iz svega naprijed navedenog sudac istrage nalazi da postoje osobite okolnosti koje upućuju na zaključak da bi okrivljenik, ako ostane na slobodi, mogao ponoviti kazneno djelo, završiti pokušano kazneno djelo i počiniti kazneno djelo kojim je prijetio, a prijetio je ubojstvom većeg broja osoba. Sve to su razlozi za istražni zatvor propisani u članku 123. stavak 1. točka 3. ZKP/08.

10. Sudac istrage nije prihvatio prijedlog obrane mlt. okrivljenika da se prije donošenja odluke o prijedlogu državnog odvjetnika provede psihijatrijsko vještačenje jer zbog propisanih vremenskih termina u kojima sud nakon uhićenja okrivljenika mora odlučiti o istražnom zatvoru, to nije moguće učiniti. Naime, ovo ročište održava se u subotu, koja je neradni dan, a ne postoji dežurni vještak psihijatar kojega bi se moglo odmah nazvati i naložiti provođenje psihijatrijskog vještačenja, te isto stoga ne bi moglo biti obavljeno u propisanom vremenskom razdoblju u kojem sudac istrage mora odlučiti o prijedlogu za određivanje istražnog zatvora, što se tiče psihijatrijskog vještačenja ono će najvjerojatnije biti obavljeno po nalogu državnog odvjetnika, odmah prvog radnog dana nakon određivanja ovog istražnog zatvora. Nakon psihijatrijskog vještačenja, a zavisno od nalaza i mišljenja vještaka, može se, ako se nađe za potrebnim, promijeniti odluka suda. U pogledu prijedloga da se prije donošenja odluke ispita majka mlt. okrivljenika, sudac istrage je zaključio da je prijedlog nevažan u odnosu procjene postojanja razloga za određivanje istražnog zatvora iz članka 123. stavak 1. točka 3. ZKP/08. pa ga nije prihvatio.

11. Zbog svega navedenog smatram kako postoji opasnost da bi maloljetnik mogao ponoviti kazneno djelo, dovršiti pokušano kazneno djelo ili počiniti teže kazneno djelo kojim prijeti i da postoje faktične i pravne osnove za određivanje istražnog zatvora prema imenovanom maloljetniku temeljem odredbe članka 123. stavka 1. točke 3. ZKP/08. U članku 66. stavak 1. ZSM propisano je da se maloljetniku može odrediti istražni zatvor kad prema ZKP/08. postoje uvjeti za njegovo određivanje, ali samo kao krajnja mjera. Sudac istrage nalazi da su u ovom konkretnom slučaju ispunjene i pretpostavke iz citiranog članka odnosno da su osobite okolnosti na strani okrivljenika takve da se istražni zatvor ipak mit. mora odrediti kako ne bi došlo do ostvarenja prijetnji, odnosno ponavljanja djela od strane mlt. okrivljenika.

12. Sudac istrage nalazi da se niti jednom od u članku 98. ZKP/08. propisanih mjera opreza ne bi mogla postići svrha koja se ostvaruje istražnim zatvorom. Ovakav zaključak nameće se radi toga što je iz podataka u spisu a najviše iz medicinske dokumentacije razvidno da mlt. okrivljenik ima određenih zdravstvenih problema duševne naravi zbog čega ga uobičajene mjere opreza ne bi mogle spriječiti u eventualnom ponavljanju kaznenog djela."

6. Podnositelj je protiv prvostupanjskog rješenja podnio žalbu u kojoj je, između ostalog, istaknuo da je njegova braniteljica na ročištu za određivanje istražnog zatvora umjesto mjere istražnog zatvora predložila određivanje mjere privremenog smještaja ili istražnog zatvora u domu. Istaknuo je da se prvostupanjski sud nije očitovao na mogućnost zamjene istražnog zatvora drugim mjerama. Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba podnositelja i potvrđeno prvostupanjsko rješenje. Bitan dio drugostupanjskog rješenja glasi:

"4. Protiv navedenog rješenja žalbu je izjavio mlt. okrivljenik po svojoj braniteljici zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno

utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene zakona, dok u odnosu na postojanje osnovane sumnje ne izjavljuju žalbu. Obrana smatra kako je prvostupanjskim rješenjem teško povrijeđeno ustavno pravo mlt. okrivljenika na osobnu slobodu zajamčeno Ustavom RH imajući u vidu njegovu dob i članak 66.st.1. ZSM u kojem su propisani posebni uvjeti za određivanje istražnog zatvora na koje sud treba paziti po službenoj dužnosti. Navodi kako je bio agresivan samo tom jednom prilikom, nakon čega je boravio u zatvorenoj bolničkoj ustanovi gdje je psihijatrijski liječen. Isključen je iz škole, pa se postavlja pitanje stvarne opasnosti od ponavljanja djela, jer je po mišljenju obrane, kritične zgrade doživio neku vrstu sloma. Poziva se i na Konvenciju o pravima djeteta kao i činjenici da se radi o psihički bolesnom djetetu kojemu je potrebna daljnja liječnička pomoć. Razloge za izostanak donošenja mjera opreza umjesto istražnog zatvora nalazi nedovoljno obrazloženim obzirom da je od strane obrane predloženo određivanje mjera privremenog smještaja ili istražnog zatvora u domu iz članka 119. ZKP/08 koji također nisu obrazloženi, a o čemu se sud nije očitovao. Obrana smatra kako je nužno prije donošenja bilo kakve odluke provesti psihijatrijsko vještačenje kako bi se utvrdilo je li mlt. okrivljenik u vrijeme počinjenje djela bio ubrojav. U žalbi se ističe kako sud nije pokušao kontaktirati vještake kako bi s odradilo vještačenje iako je imao dovoljno vremena, a pritvaranje djeteta je krajnja mjera. Predlaže se ukinuti pobijano rješenje.

5. Nije u pravu žalitelj kada tvrdi kako nisu ispunjene pretpostavke za određivanje istražnog zatvora u smislu članka 123. ZKP/08, a ista se svrha može postići blažom mjerom. U pobijanom rješenju su navedeni jasni razlozi u pogledu pravno odlučnih činjenica koje je sudac istrage imao u vidu prilikom određivanja istražnog zatvora za mlt. okrivljenika.

6. U pravu je sudac istrage kad zaključuje kako na strani okrivljenika postoji visok stupanj osnovane sumnje za počinjenje kaznenog djela teške tjelesne ozljede u pokušaju iz članka 118. stavak 1. u vezi članka 34. KZ/11. i prijetnje iz članka 139. stavak 2. i 3. KZ/11. Osnovana sumnja proizlazi iz (...).

7. Pravilno je sudac istrage zaključio kako na strani okrivljenika postoje i osobite okolnosti koje opravdavaju određivanje istražnog zatvora (...)

7.2. Sve navedeno su razlozi za određivanje istražnog zatvora iz članka 123. stavak 1. točka 2. ZKP/08 jer ispravno sudac istrage smatra kako postoji opasnost da bi maloljetnik mogao ponoviti kazneno djelo, dovršiti pokušano kazneno djelo ili počinuti teže kazneno djelo kojim prijeti i da postoje faktične i pravne osnove za određivanje istražnog zatvora prema imenovanom maloljetniku temeljem odredbe članka 123. stavka 1. točke 3. ZKP/08. U članku 66. stavak 1. ZSM propisano je da se maloljetniku može odrediti istražni zatvor kad prema ZKP/08 postoje uvjeti za njegovo određivanje, ali samo kao krajnja mjera. Sudac istrage nalazi da su u ovom konkretnom slučaju ispunjene i pretpostavke iz citiranog članka odnosno da su osobite okolnosti na strani okrivljenika takve da se istražni zatvor ipak mlt. mora odrediti kako ne bi došlo do ostvarenja prijetnji, odnosno ponavljanja djela od strane mlt. okrivljenika, a s takvim se mišljenjem slaže i ovo drugostupanjsko vijeće.

8. Ispravno sudac istrage nalazi iz podataka u spisu, a najviše iz medicinske dokumentacije, kako je razvidno da mlt. okrivljenik ima određenih zdravstvenih problema duševne naravi zbog čega ga uobičajene mjere opreza ne bi mogle spriječiti u eventualnom ponavljanju kaznenog djela.

(...)"

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

7. U ustavnoj tužbi podnositelj prigovara da sudovi nisu postupali s dužnom marnošću jer je braniteljica podnositelja uvidom u sustav e-komunikacije utvrdila da je 3. studenoga 2023. odlučeno o žalbi protiv rješenja o određivanju istražnog

zatvora, međutim, da do pisanja ustavne tužbe (10. studenoga 2023.) braniteljica nije primila rješenje kojim se žalba podnositelja odbija kao neosnovana.

8. Podnositelj se također žali da sudovi nisu dali dostatne razloge za postojanje iteracijske opasnosti. U tom smislu žali se da sudovi nisu u dovoljnoj mjeri obrazložili zašto se svrha istražnog zatvora ne bi mogla ostvariti blažim mjerama koje je braniteljica predlagala na ročištu za određivanje istražnog zatvora. Smatra da se prilikom određivanja istražnog zatvora sudovi nisu u dovoljnoj mjeri rukovodili načelom najboljeg interesa maloljetnika imajući u vidu sve okolnosti konkretnog slučaja. Ističe da mu je potrebna pomoć, terapija i liječenje, što mu boravak u istražnom zatvoru ne može omogućiti.

9. Podnositelj prigovara činjenici da sudac istrage nije saslušao njegovu majku na okolnost obiteljske situacije, iako je to predložio. Zaključno prigovara što sudac istrage nije na ročište za određivanje istražnog zatvora pozvao stručnog suradnika radi davanja stručnog mišljenja vezano uz potrebu određivanja istražnog zatvora, a imajuću u vidu da je očito da ima određeni duševni problem te mu je potrebno liječenje. Smatra da je prije određivanja istražnog zatvora trebalo provesti psihijatrijsko vještačenje.

IV. MJERODAVNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO I PRAKSA

10. Mjerodavne odredbe Konvencije o pravima djeteta glase:

"Članak 3.

1. U svim akcijama koje se odnose na djecu, bilo da ih poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne skrbi, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, najbolji interes djeteta mora imati prednost.

2. Države stranke se obvezuju da će odgovarajućim zakonodavnim i upravnim mjerama osigurati takvu zaštitu i skrb djeteta kakva mu je prijeko potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih skrbnika ili drugih osoba koje su za nj pravno odgovorne."

"Članak 37.

Države stranke pobrinut će se da:

(...)

b) niti jednom se djetetu neće nezakonito i proizvoljno oduzeti sloboda. Uhićenje, pritvaranje ili zatvaranje djeteta obavljat će se u skladu sa zakonom, kao krajnja mjera i na najkraće moguće vrijeme;

c) sa svakim djetetom kojemu je oduzeta sloboda postupat će se ljudski i s poštivanjem prirođenog dostojanstva svakog ljudskog bića, uzimajući u obzir potrebe osoba te dobi. (...)"

11. Mjerodavne odredbe ZSM-a glase:

Istražni zatvor prema maloljetniku

Članak 66.

(1) Kad prema Zakonu o kaznenom postupku postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora, prema maloljetniku će se istražni zatvor odrediti samo kao krajnja mjera, u razmjeru prema težini djela i očekivanoj sankciji, u najkraćem nužnom trajanju i samo ako njegovu svrhu nije moguće postići primjenom mjera opreza, privremenog smještaja ili istražnim zatvorom u domu.

(2) Maloljetnik prema kojem je određen istražni zatvor iz stavka 1. ovog članka bit će smješten u zatvorenu zavodsku ustanovu. Maloljetnik koji za vrijeme trajanja istražnog zatvora navrší osamnaest godina života ostaje smješten u zatvorenoj zavodskoj ustanovi, ako je to opravdano s obzirom na okolnosti koje se tiču maloljetnika i ako je to u skladu s najboljim interesom drugih maloljetnika koji su smješteni zajedno s njim.

(3) Zatvorena zavodska ustanova za smještaj maloljetnika iz stavka 2. ovog članka mora imati dijagnostički odjel i odjel za odgoj i rad u malim skupinama. Maloljetniku treba tijekom smještaja u zatvorenoj zavodskoj ustanovi omogućiti rad i poduku korisnu za njegov odgoj i zanimanje.

(4) Smještaj u zatvorenoj zavodskoj ustanovi uzima se kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere.

(5) Sudac za mladež dužan je u obavljanju nadzora nad izvršenjem istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu obilaziti maloljetnike jednom tjedno, primati od njih usmene i pisane pritužbe i poduzimati potrebne mjere da se utvrđene nepravilnosti otklone.

(...)"

12. Mjerodavne odredbe ZKP-a glase:

f) Ročište za odlučivanje o istražnom zatvoru
Članak 129.

"(...)

(3) Obje stranke će na ročištu izložiti svoja stajališta o istražnom zatvoru, a prema potrebi i o visini jamstva. Prvo govori državni odvjetnik, zatim okrivljenik i njegov branitelj. Obje stranke imaju pravo na odgovor. Sud određuje koji će se dokazi izvesti i njihov redoslijed. Sud može na prijedlog stranaka ili po službenoj dužnosti izvesti dokaze koje smatra potrebnima za donošenje odluke o istražnom zatvoru i jamstvu. Stranke mogu svjedocima postavljati pitanja i stavljati primjedbe na provedene dokaze. Okrivljenik i njegov branitelj imaju pravo zadnji govoriti. Odluku o istražnom zatvoru sud usmeno objavljuje na završetku ročišta."

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

13. S obzirom na prirodu i sadržaj prigovora podnositelja, Ustavni sud je razmotrio ustavnu tužbu s aspekta prava na osobnu slobodu, zajamčenog člankom 22. u svezi s člankom 16. Ustava i člankom 24. stavkom 3. Ustava koji glase:

"Članak 16.

Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju."

"Članak 22.

Čovjekova je sloboda i osobnost nepovrediva.

Nikom se ne smije oduzeti ili ograničiti sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud."

"Članak 24.

(...)

Svaka se osoba koja je uhićena ili pritvorena ima pravo žaliti sudu, koji će bez odgode odlučiti o zakonitosti lišenja slobode."

14. Mjerodavna načelna stajališta koja se odnose na pravo na osobnu slobodu sažeta su u brojnim odlukama Ustavnog suda, primjerice u odluci broj: U-III-5211/2022 od 21. rujna 2022., točka 11. (www.usud.hr).

15. Ustavni sud prvenstveno ističe da su sudovi dali dostatne i relevantne razloge za postojanje osnovane sumnje da je podnositelj počinio kaznena djela koja mu se stavljaju na teret, te da u ustavnoj tužbi izričito navodi da postojanje osnovane sumnje ne osporava.

16. Ustavni sud nalazi da su sudovi dali dostatne razloge za postojanje opasnosti od ponavljanja pozivajući se na okolnosti počinjenja djela koja se podnositelju stavljaju na teret te na rezultate liječničkog pregleda. Sudovi su vodili računa i o podnositeljevom ponašanju nakon počinjenja kaznenih djela. S obzirom da podnositelj pripada ranjivoj skupini odnosno da je maloljetnik u odnosu na kojeg su propisani posebni uvjeti za određivanje istražnog zatvora, Ustavni sud će analizirati jesu li se sudovi u dovoljnoj mjeri rukovodili načelom najboljeg interesa maloljetnika prilikom obrazlaganja nemogućnosti zamjene istražnog zatvora blažim mjerama.

17. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da je braniteljica podnositelja na ročištu za određivanje istražnog zatvora izričito predložila da se umjesto istražnog zatvora protiv podnositelja odredi istražni zatvor u domu. Podnositelj je i u žalbi isticao da se svrha istražnog zatvora može postići drugim mjerama i to istražnim zatvorom u domu ili privremenim smještajem. U tom smislu, Ustavni sud ističe da je podnositelj i u postupku pred sudovima i u ustavnoj tužbi naveo razloge zašto smatra da bi druge, blaže mjere bile primjerenije. Podnositelj je isticao da je maloljetna osoba, da je nakon kritičnog događaja proveo dva tjedna u Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mladež iz koje je otpušten s indikacijom za obvezan tretman socijalnog pedagoga, da on i njegovi roditelji nisu ranije kažnjavani niti su u sustavu socijalne skrbi, da je njegova obitelj skladna i funkcionalna, da roditelji prihvaćaju i vide ozbiljnost problema, da je majka uzela bolovanje kako bi o njemu mogla brinuti a otac se opredijelio za rad od samo dva dana u tjednu. Na okolnost obiteljske situacije i stava roditelja prema situaciji predloženo je saslušanje podnositeljeve majke.

18. Sudovi su u svojim odlukama naveli da uobičajene mjere opreza podnositelja ne bi mogle spriječiti u eventualnom ponavljanju kaznenog djela, ali se nisu osvrnuli na konkretne blaže mjere koje je podnositelj predložio. Nisu iznijeli razloge za nemogućnost primjene privremenog smještaja ili istražnog zatvora u domu, iako je, primjerice, u odnosu na istražni zatvor u domu istaknut jasan stav i želja roditelja da se maksimalno posvete podnositelju u vidu uzimanja bolovanja i smanjenja rada na potrebni minimum. Sudovi se nisu osvrnuli ni na ostale okolnosti koje je podnositelj iznio a tiču se njegove obiteljske situacije i osobnosti, odnosno duševnog stanja.

19. Ustavni sud ističe da je u sličnim okolnostima već utvrdio povredu prava na osobnu slobodu u predmetu maloljetnog podnositelja (v. odluku Ustavnog suda broj: U-III-3288/2023 od 11. srpnja 2023.; www.usud.hr). U konkretnom predmetu izostala je analiza najboljeg interesa maloljetnog podnositelja u svjetlu iznesenih okolnosti. Stoga, i u ovom predmetu Ustavni sud ocjenjuje da je, uslijed nedostatka bilo kakvih razloga o nemogućnosti primjene konkretno predloženih blažih mjera, osporenim rješenjima povrijeđeno pravo maloljetnog podnositelja na osobnu slobodu, zajamčeno člankom 22. u vezi s člankom 16. Ustava.

20. U odnosu na ostale podnositeljeve prigovore, Ustavni sud ističe da je argumentacija prigovora o marnosti postupanja sudova kontradiktorna. Podnositelj navodi da je saznao za rješenje kojim se odbija žalba protiv rješenja o određivanju istražnog zatvora a nakon toga ističe da mu rješenje nije dostavljeno. Podnositelj je imao uvid u sadržaj odluke kojom je odlučeno o njegovoj žalbi devet dana nakon podnošenja žalbe. Ustavni sud smatra kako se razdoblje odlučivanja o žalbi od devet dana ne može smatrati prekomjernim, slijedom čega nije moguće zaključiti da sudovi nisu postupali s dužnom marnošću.

21. U odnosu na podnositeljeve prigovore da njegova majka nije saslušana i nije provedeno vještačenje prije donošenja odluke o određivanju istražnog zatvora, Ustavni sud ističe da je odluka o tome je li potrebno izvesti neke dokaze prilikom odlučivanja o određivanju istražnog zatvora u diskreciji suda (v. točku 12. ovog obrazloženja). Nije zadaća Ustavnog suda da ocjenjuje koje dokaze su sudovi trebali izvesti, već da ocijeni jesu li sudovi dali dostatne i relevantne razloge za svoje odluke, a što je Ustavni sud ispitao u točkama 17.-19. ovog obrazloženja.

22. Glede podnositeljevog prigovora da se u istražnom zatvoru ne može omogućiti potrebno liječenje, a koji prigovor se razmatra u okviru članka 23. Ustava, ističe se da podnositelj takav prigovor nije isticao u žalbi protiv prvostupanjskog rješenja niti je koristio dostupna pravna sredstva u svrhu otklanjanja nepravilnosti u pogledu uvjeta izdržavanja istražnog zatvora (usp. s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-3464/2023 od 19. rujna 2023., "Narodne novine" broj 114/23.).

23. Ustavni sud stoga utvrđuje da su podnositeljevi prigovori iz točaka 20.-22. neosnovani.

Zaključak

24. Imajući u vidu utvrđenje Ustavnog suda iz točke 19. obrazloženja ove odluke, na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst) odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
mr. sc. Rajko Mlinarić, v. r.